

AF **ELSE KRASNIK**
STUDIEVEJLEDER OG BIOANALYTIKERUNDERVISER

LISA SKYTT ANDERSEN
MAG.ART. I KULTURSOCIOLOGI OG UNDERVISER

SUSANNE WAHL
ADJUNKT, MASTER I VOKSENUDDANNELSE OG
BIOANALYTIKERUNDERVISER

“Vi er flerkulturelle – det er realiteten”

Op mod halvdelen af de sidste års nye årgange studerende på Bioanalytikeruddannelsen i København har en anden etnisk baggrund end dansk.

Venskaber og studiegrupper på tværs mellem studerende med anden etnisk baggrund end dansk og de “danske” studerende opstår yderst sjældent i studiemiljøet. De to grupper af studerende holder sig helst hver for sig både i og uden for timerne.

Uddannelsen bør inden for de kommende år arbejde langt mere målbevidst hen imod at blive mere kulturelt rummelig, påpeger tre undervisere bag ny undersøgelse

På Bioanalytikeruddannelsen i København er sammensætningen af studerende efterhånden blevet mere mangfoldig, både kulturelt, sprogligt og socialt. Igennem længere tid har vi derfor spurgt os selv, om vores uddannelse lever op til at være en kulturelt rummelig uddannelse.

Vi har den opfattelse, at i en rummelig uddannelse vil studerende, der føler sig trygge, lyttet til og som en værdsat del af det sociale fællesskab, have de bedste muligheder for at lære og gennemføre studiet. Vi mener således, at gode faglige relationer i studiemiljøet forudsætter gode sociale relationer.

Efter at have læst en del teori om emnet besluttede vi at foretage en undersøgelse af, hvordan de flerkulturelle studerende selv oplever deres studiemiljø.

- Hvordan forholder de flerkulturelle studerende sig til uddannelsens tilbud af undervisningsformer?
- Hvordan forholder grupper af studerende med forskellig kulturel baggrund sig til hinanden?
- Hvordan bruger de studerende deres kulturelle viden fra kulturen på skolen, kulturen i hjemmet, kulturen med kammeraterne som ballast i forhold til at gennemføre uddannelsen?
- Hvilken rolle spiller underviserne, deres viden eller holdninger for de studerendes måde at forholde sig til uddannelsen på?

Det var nogle af de spørgsmål, vi gerne ville have svar på.

Interviews i grupper

I projektets første fase interviewede vi seks grupper studerende, i alt 36 personer, hvoraf en del var født og opvokset i Danmark med forældre, der var indvandret eller flygtet til Danmark. En anden del af de studerende var selv indvandret eller flygtet hertil. Nogle af disse studerende havde boet i Danmark fra de var små, andre var kommet til landet senere i livet. En tredje del var studerende med dansk baggrund, hvoraf alle var aktive i De Studerendes Råd (DSR). Disse studerende havde vi valgt, da de står for de fleste arrangementer i uddannelsens studiemiljø.

Uddannelsen har et godt ry

Det var en utrolig positiv oplevelse at gennemføre interviewrunden. Vi fik kun positive reaktioner på vores henvendelser både før interviewene og efter, og flere tilkendegav, at de var glade for, at vi var villige til at lytte til dem og inddrage deres ønsker og behov i studiet. Så på denne måde oplevede vi, at interviewene allerede var et skridt i retning af en rummelig uddannelse.

Denne del af projektet mundede ud i en konklusion i form af en anbefaling til ledelsen. Vi foreslog en række indsatsområder, som kan medvirke til at skabe en kulturelt rummelig uddannelse. Blandt andet at uddannelsen udvikler et

nyt introforløb, i højere grad bruger flerkulturelle studerende som "studiecoaches" og rollemodeller og inviterer flerkulturelle bioanalytikere som oplægsholdere.

Generelt viste interviewene, at de flerkulturelle studerende oplever, at skolen er hyggelig, at lærerne gennemgående underviser godt og er hjælpsomme og åbne over for de studerende, som har brug for mere tid i lærings- og formidlingssituationer. Uddannelsen har desuden ry i lokalområdet for, at der går studerende, der repræsenterer mange forskellige kulturer. De flerkulturelle studerende er opmærksomme på, at kulturel mangfoldighed accepteres under uddannelsen, og at de har gode muligheder for job efter endt uddannelse.

Vil bruges som brobyggere

"Vi er flerkulturelle – det er realiteten," sådan omtaler de studerende sig selv. De oplever deres flerkulturelle baggrund som en styrke, bl.a. når de er i praktik, idet de lettere kan kommunikere med flerkulturelle patienter end deres monokulturelle kolleger.

De studerendes fortællinger vidner om, at både flerkulturelle patienter og de studerendes "danske" kolleger på afdelingen har forventninger til deres særlige evner som kulturelle brobyggere. Deres fortællinger viser derudover, at den enkelte flerkulturelle studerende meget gerne vil gribe disse forventnin-

ger som en udfordring. Han eller hun træder gerne til med sin særlige viden for at kunne give flerkulturelle patienter en oplevelse af at være i trygge hænder. De studerende oplever desuden forventningerne som en anerkendelse fra omgivelsernes side af det, de selv ser som en kerne i deres flerkulturelle identitet. Nemlig at de kan gebærde sig i flere kulturelle verdener. De studerende efterlyser dog nogle flere rollemodeller, undervisere eller ansatte med flerkulturel baggrund, hvilket også kunne signalere rummelighed og åbenhed i uddannelsen.

Pigerne danner subkulturer

De studerende føler sig generelt mest hjemme i Danmark, selvom de præsenterer sig som kineser, kurder, brasilianer osv. De fleste flerkulturelle kvindelige studerende søger hinanden. De føler sig mere respekteret, værdsat og anerkendt af hinanden og mener, det er, fordi de har "ens humor", selvom de har forskellig kulturel baggrund:

"Jeg er næsten kun sammen med dem fra min klasse, indvandrerpigerne. Det har også noget at gøre med, at man deler samme interesser, og at man har den samme humor" (kvindelig studerende 2. sem.).

De flerkulturelle kvindelige studerende danner på den måde en slags subkultur på uddannelsen. Alle understregede, at de meget gerne ville arbejde sammen med "danske" studerende.

Særligt de unge kvindelige flerkulturelle studerende, som er født og opvokset i Danmark, lagde vægt på at forklare, at de venter på, at de danske studerende aktivt kommer dem i møde. Deres tilbageholdenhed skyldes erfaringer helt tilbage fra folkeskolen, hvor de ofte har oplevet at blive afvist af danske klassekammerater.

De flerkulturelle kvindelige studerende er dog glade for at være i hinandens selskab og beskriver deres fællesskab som en vigtig faktor for, at de klarer sig gennem studiet. De mødes hjemme hos hinanden, i klasseværelser, følges ad til biblioteket eller i kantinen for socialt samvær. Denne gruppe studerende savner dog et sted at være på uddannelsen, som er hyggeligt og indbydende, og hvor der ikke bliver røget og drukket alkohol. De mandlige flerkulturelle studerende mener derimod, de har mere til fælles med de andre "danske" mandlige studerende, som de vælger at følges med til Fredagsbaren for at spille bordfodbold.

Alkohol er bremse for samvær

Rusturen og Fredagsbaren er sociale aktiviteter, som de studerende brugte meget tid på at snakke om. Ofte som eksempler på aktiviteter, som de oplever som problematiske at deltage i og samtidig have det godt med sig selv.

"Hvis man ikke drikker, bliver man holdt udenfor" (kvindelig studerende 5. sem).

Citatet viser essensen i de følelser især de kvindelige studerende forbinder med disse aktiviteter. De flerkulturelle studerende ser gerne et bredere tilbud af sociale aktiviteter uden for skema-lagt tid, så det ikke "kun handler om druk", og så de, der ikke er festtyper, også kan føle sig velkomne:

"Jeg synes, der kunne være nogle andre ting end lige fredagsbar, hvor alle kunne være med, fordi det er deres måde at hygge sig på, og det gør vi ikke. Der er ikke noget til fælles" (kvindelig studerende 5. sem.).

De studerende ønsker, at hvis skolen vil tage nye initiativer – faglige eller sociale – skal det være for alle. Ikke kun for studerende med flerkulturel baggrund.

De studerende fra De Studerendes Råd mener selv, at de har gjort meget for at gå deres flerkulturelle medstuderende i møde. De vil gerne arrangere "aktiviteter, som er for alle, vi har snakket om at lave nogle flere ting, som ikke handler om dødsdruk og party hele natten. Vi har bl.a. snakket om at lave nogle faglige arrangementer også, hvor man kan tage ud og se noget andet. Tag ud på Seruminstittet eller på Risø, eller se et eller andet PET- center. Det kunne være, det kunne trække flere til" (Kvindelig studerende, 7. sem).

Uddannelsen skal hindre klikker

De flerkulturelle studerende synes, at uddannelsen skal gøre mere for at præsentere sig selv fra den positive side. De oplever den første dag på 1. semester som forvirrende og rodet og synes, at der skulle gøres meget mere ud af den første introduktionsuge. De mener, at de alt for hurtigt bliver opsplittet i

kliker og grupper. Flere ønsker, at der fra uddannelsens side bliver gjort mere ud af at styre gruppedannelsesprocesserne og at støtte de studerende i at opnå et bredere kendskab til andre studerende både på de enkelte hold samt på tværs af hold og årgange.

"Jeg kan godt huske den første dag på laboratoriet, jeg snakkede meget sammen med en dansk pige, og første gang på laboratoriet, så forventede jeg, at hun skulle spørge mig, om jeg ville være sammen med hende. Men det gjorde hun ikke, det gjorde J., og siden den dag har vi været sammen. De er sådan meget søde og snakker meget med os, men når der skal dannes gruppe, så ved vi godt, hvor vi skal være" (kvindelig studerende 4. sem.)

"Mange af dem gider faktisk ikke samarbejde med en, fordi de bare tror, man er dummere. Og når man så går op til eksamen og får højere karakterer, så kan man bare se det... sådan i øjnene" (kvindelig studerende 4. sem.)

De seks gruppeinterviews giver gennemgående et indtryk af, at de flerkulturelle og de "danske" studerende på uddannelsen udveksler oplysninger. Egentlige samtaler og venskaber på tværs findes derimod næsten ikke. Grundlæggende er budskabet, at uddannelsen skal tage skridt til at sørge for, at alle studerende får mulighed for – og tid til – at opnå et godt kendskab til hinanden som det første på uddannelsen. På den måde vil et nuanceret kendskab til, hvem den enkelte studerende er, være basis for at vælge, hvem man vil i gruppe med.

Foretrækker dialogundervisning
Bioanalytikeruddannelsen i København

lægger vægt på at basere undervisningen på en bred vifte af undervisningsformer. Den mest populære undervisningsform blandt de flerkulturelle studerende er dialogundervisning, hvor læreren er styrende, engageret, stiller spørgsmål, sørger for, at der bliver lyttet til alle studerendes input, og gennemgår stoffet. Disse kvaliteter, som de studerende især fremhæver ved dialogundervisningen, bundet i, at underviseren her holder de adskillende sociale processer i ave. Underviseren giver lige meget tid til, at alle kan komme til orde, med det resultat, at alle studerendes faglige kunnen bliver anerkendt og synlig på lige fod.

Alle kan bidrage

Hvis man med et godt studiemiljø bl.a. forstår gode fysiske rammer, åbenhed, respekt, fællesskab og tolerance, er der stadig et stykke vej at gå. Vores interview med de unge viser, at Bioanalytikeruddannelsen i København endnu ikke tilbyder de optimale rammer for de studerendes samvær gennem uddannelsen.

Undersøgelsen viser dog også, at alle, der har med de studerende at gøre, kan bidrage til, at vi kommer videre og bliver mere rummelige. Den enkelte underviser eller bioanalytiker kan i hverdagen vælge at møde studerende på måder, som anerkender alle studerendes forhåndserfaringer og viden. De kan engagere sig i den krævende proces, som sprogindlæring er for nogle af de flerkulturelle studerende. Dette kan man gøre ved at give understøttende, overskuelige, positivt vinklede og opmuntrende feedback til disse studerende.

Som underviser eller kollega kan man også øve sig i at bemærke den enkelte

TABEL 1 INTERVIEWPERSONERNES BAGGRUND

1. Forældre fra:	Libanon, Marokko, Pakistan, Syrien, Irak, Tyrkiet, Jordan, Palæstina, Iran, Sri Lanka, Kina, Hong Kong
2. Kommer selv fra:	Iran, Filippinerne, Brasilien, Egypten, Irak, Afghanistan, Rwanda
3. DSR-studerende kommer fra:	Danmark

Som det ses i tabellen ovenfor, er Bioanalytikeruddannelsen i København en del af en globaliseret verden, eller sagt på en anden måde, det globale er i vores lokale hverdag. Vi har mulighed for at rejse verden rundt bare ved at gå i skole hver dag, interessere os for hinanden og snakke med hinanden.

studerendes daglige/ugentlige (sprogliche) fremskridt. Man kan vise, at man har set disse fremskridt – så vil den studerende bedre kunne engagere sig i arbejdet med yderligere sproglig og faglig udvikling – og have mere lyst til at komme "danskere" i møde generelt – også socialt.

Handler om åbenhed, respekt og tolerance

Hvis man vil vende udviklingen på uddannelsen i retning af et godt studiemiljø, kræver det en fælles pædagogisk indsats samt udvikling af nye inkluderende samværsformer og sociale aktiviteter på uddannelsen. Det er vigtigt, at vi både på Bioanalytikeruddannelsen og mere generelt inden for professionen får diskuteret, hvilke værdier vi vil sætte i højsædet.

På uddannelsen i København vil vi i løbet af 2008 formulere, hvilke fælles værdier alle medarbejdere finder centrale og vil sætte i højsædet i fremtiden. Sådan at vi målrettet kan arbejde for en mangfoldighedsbaseret uddannelse. Vi sigter mod at blive bedre til at formidle, hvad vi forstår ved positivt socialt samvær i form af åbenhed, respekt og tolerance. Vi forventer derudover, at vores initiativ til at forsøge at etablere en kulturelt rummelig uddannelse også vil understøtte en positiv måde at omgås hinanden generelt i professionen.

Link til projektgruppens anbefalinger til uddannelsen og projektrapporten:
www.tekna.cvuoesund.dk

Ca. 50 % af de studerende på Bioanalytikeruddannelsen i København har en anden etnisk baggrund end dansk. Fotoet her er fra efteråret 2007, hvor fagbladets fotograf besøgte et hold studerende, mens de var i gang med praktiske øvelser i laboratoriet. De studerende på billedet har ingen direkte sammenhæng med den undersøgelse, som er beskrevet her på siderne.